

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l. gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Katero pleme se najbolj prilaga naši domači živini?

Kakor ni vsako seme, ali bolje rečeno, vsaka rastlinska vrsta pripravna za naše kraje, ravno tako tudi ni vsaka živina pripravna za naše razmere.

Dosedaj so se vpeljevala na Dolenjsko že raznovrstna plemena. V marsikaterem hlevu so vpeljana tuja plemena v kratkem zopet zamenjali z novimi plemeni, ki se pa tudi niso hotela tako sponašati, kakor se je pričakovalo, in kakor se sponašajo v svojih krajih.

Vse to vpeljavanje različnih plemen in njih menjavanje nam bodi dokaz, da se tuja plemena ne dajo brez vse škode prepeljavati z enega kraja v drugega, ampak da trpé pri tem zmiraj nekoliko na svojih dobrih lastnostih, in sicer toliko več, kolikor neugodnejše so razmere novega kraja. Najbolj občutljiva, najbolj razvajena in mehkužna so navadno plemena iz takih krajev, ki so gledé

živinoreje že na visoki stopinji napredka, iz krajev, kjer se namreč z živino prav skrbno ravna itd. Iz takih krajev vpeljana plemena hitro izgubé svoje dobre lastnosti, če pridejo v slabe kraje, kjer jim manjka prejšnjih ugodnostij. Prej na vse dobro vajena živina se v takih krajih tako močno izpremeni, da postane celó slabša za užitek, kakor je domača živina. Zaradi tega ne smemo pri vpeljavanju tujih plemen gledati le na to, ali se nam dotično pleme dopade po svoji vnanjosti ali ne; tudi ni še zadosti, ako gledamo le na to, kako je tuja živina porabna za molžo, za delo in pitanje, temveč je treba imeti pred vsem tudi to v čisljih, ali je tuje pleme pripravno za naše kraje, po svoji rasti in po svojih prvotnih oblikah pa prikladno za izboljšanje domače živine ali ne. Ako tega ne uvažujemo, potem smo sami krivi, ako nam tuja plemena ne dajejo pričakovanih koristij.

Kjer se nahaja lepa in dobra domača živina, tam sploh ni treba tuje živine za izboljšanje domače. Po teh krajih naj ostanejo živinorejci pri svoji domači živini, in naj jo izboljšujejo še naprej

PODLISTEK.

Snubitev.

„Pridna ostani, deklica, moli in delaj, skrbi, da ti vest ne bo imela ničesa očitati, in dobro ti ide, Bog bo zate skrbel“. Tako so gospod župnik mladi Katrici govorili, ko se je prišla poslovit, predno je šla na Fužine v gosposko službo. Katrica pa je tudi zvesto spolnovala lepi nauk in svarilo domačega gospoda župnika, in zadovoljna ter srečna je bila v službi, in ni jo žalilo, da so ji včasih fužinske gospice nagajivo rekly: „Katica, ti se ne boš nikdar omožila, ker nič nimaš; moški hočejo dandanes poleg neveste tudi denar. Boš pa naše otroke pestovala“. Katrica se je le smejala zbadljivim besedam, ter djala: „Kaj se vé“. —

V sosedni vasi živel je jako bogat kmet Jurjovo, ki se je ravno odpravljal, da gresta s svojim edinim sinom Gregorjem nevesto snubit. Lahko bi si bila to neprijetno pot prihranila.

Sicer ni težavno snubač biti, kdor je tako bogat in poznat, kakor stari Jurjovc in njegov sin Gregor; najimoviteje hčere so za njim se ozirale, in ne bilo bi treba staremu tuhtati, kako hoče govoriti in kako se vesti, da bi preokorno ne bilo, in da bi svoj namen dosegel. Prijateljsko in z domačimi besedami bil bi najpremožnejšo kmečko sinabo dobil; zdaj pa mu je bila silno težka naloga, kajti, kamor se je namenil ni bila kmetiia, bil je gradič. Na svetu je že tako; kdor je bogat, hrepeni še po večjem bogastvu; kdor je imeniten, hoče še imenitnejši postati, in grenka je usoda, da tudi tam sreče ni, ker bi tako lahko svoj dom imela.

Imoviti Jurjovc si je utepel v glavo, da mora sin za ženo dobiti bogato hčer iz Fužin. Stari gospod je umrl; zapustil je plavž in fino tovarno, silno mnogo polja, hoste in kar je še posebno vleklo, mnogo denarja. Vse to je prišlo v last prav zalim hčerkam. Ali ni bilo to, kakor nalašč za Gregorja? saj očetu se je tako dozdevalo, in korakala sta proti Fužinam, da najstarejšo hčer snubita. Oče je zbiral lepe besede za ogovor,

s skrbnim odbiranjem plemenih živali, z dobrim krmljenjem itd. Ravno na ta način so prišli planinci do najlepše in najboljše živine.

Kjer pa ne izhajamo z domačo živino, tam naj se ji vcepijo dobre lastnosti, namreč lepše životne oblike, boljše rast, dobro mlečnost itd. s pripravnim tujim plemenom. V ta namen naj se pa izbere pleme, ki je naši živini podobno, toda lepše stvarjeno, in katero se nahaja v krajih, ki so našim kolikor mogoče podobni.

Na Dolenjsko se je vpeljavala razun drugih plemen še najbolj muricodolska živina iz Stajarskega. To pleme ni napačno za tiste kraje po Dolenjskem, kjer je gledati pred vsem na rejo lepih volov. Tudi za molžo je dobro, ako se skrbi za dobro krmo. Se boljše kakor je to pleme za naše kraje, je pa muropoljsko (murbodensko) pleme, ki je tudi na Stajarskem doma. To pleme je nastalo s pomešanjem muricodolskega in labodskega plemena in daje prav dobre voli za delo in za mesarja, pa tudi prav dobre krave. Izkušnje na Weitmannovi grajščini v Marienhofu na Nižjeavstrijskem nam kažejo, da molzejo krave tega plemena pri dobri krmi tudi po 3000 do 4000 litrov mleka na leto, tedaj toliko, kakor najboljše pingavke ali pa belanke.

Živina tega plemena je pa tudi naši živini po rasti in barvi najbolj podobna. Barve je sivkasto-plave ali pa pšenične, tedaj take, kakoršne je največ videti po naših sejmovih.

Ako bi se poprijeli tega plemena — v kolikor je namreč še treba tuje krvi za izboljšanje domače živine — potem bi si ne pomagali samo do lepih in velikih volov, ampak tudi do

sin pa je nesel v roki z ruto pokrit — — — šopek.

Jurjovec se vstavi, še enkrat si svojega čvrstega in krepkega Groga ogleda od nog do glave ter pravi: Saj si vendar čvrst junak, ne bojim se, da bi Fužincam ne dopal. Grog se nekoliko bolj po koncu skloni ter pravi, da tudi nima skrbi, da bi ga gospodična ne hotela. In tako korakata v božjem imenu dalje proti gradu. Pred gradom sedeta še nekoliko na klop, da bi preveč zasopena ne prišla pred grajsko gospo. „Da se lepo védeš“, pravi stari, „in da ne boš nos trebil v pričo gospodičin. Ko vstopiva, se spodobno odkrij in ne pozabi gospej roko poljubiti. Ko bom jaz gotov, in nam gospa hčerko obljubi, stopi ti nekaj bližje in govori, kakor bo ravno nanoslo, zdaj ti pa ne morem besedi narekavati. Pojdiva v Božjem imenu“.

Ko vstopita v gradič, poprašata po gospódi. Mlada brhka dekla pokaže jima v prvo nadstropje in vrata do gospóde. Grog ji ponudi petico in jo vpraša, kako ji je ime. „Katica mi pravijo;

dobrih krav. S tem plemenom bi se pa tudi naša živina še najhitreje zjednačila, tako da bi jo v najkrajšem času lahko prodajali tudi za pleme, ne pa samo za delo in za mesnico, kakor sedaj. R.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Presvitli cesar pride prihodnji mesec k vojaškim vajam na Koroško. Iz Išla se poda koncem avgusta k velikim vajam na Češko, potem na Dunaj, in dne 15. septembra v Celovec, kjer ostane tri dni pri vajah. Celovec se že pripravlja na sprejem. Ga li tudi v Bismarkovo ulico popeljejo, nam ni znano.

Kaznovanje vojakov. Vojno ministerstvo je izdalo na vsa vojna poveljništva strogo prepoved, kaznovati vojake z zausnicami ali jih sploh bítí v obraz. Marsikateri vojak je že oglušil vsled dobljenih zausnic. No, zgodaj ravno ni prišel ta ukaz; ni pa dvomljivo, da se bode sedaj suvanje s puškinim kopitom v rebra podvojilo, in ubogi rekrut bo izdežja pod kap prišel. — Ono skrajno surovo in globoko žaljivo obnašanje do prostakov na vežbališču in v kosarni bo pa, kakor videti, še v prihodnjem stoletju cvetelo; potem si pa domišljujemo, da živimo v času olike in omike!

Slovaki na Ogerskem so bili sklicali velik shod ter hoteli zahtevati razširjenje volilne pravice, tajne volitve, varstvo društvenih pravic, odpravo vsiljivega civilnega zakona in prepoved brezverstva. Ogerska vlada pa je, namesto tem tako opravičenim željam vstreči, razpustila izobraževalno

hvala za darilo“. — Odklonivša darilo, zbežala je po stopnjicah nazaj.

„Da bi le ta bila prava, ta mi je všeč, videti je pridna, odločna in nekoliko visoka, ter bi pristojala za kmetico, izdahnul je globoko“. Stopil je za očeta, ki je ravno potrkal. „Notri“ se oglašijo v sobi, in oba vstopita.

Gospice z materjo in babico so ravno sedele ob mizi ter šivale, likale, pletle itd. Dale so si opravka, ali začudeno in porogljivo so gledale, videvši ponosnega Jurjovca z boječim Grogom za njegovim hrbtom. Po običajnem pozdravu jame Jurjovec govoriti.

„Jurjovec iz pristave in moj sin želiva z Vami nekoliko besedij spregovoriti“.

„Da, da“, odgovori gospa, „kaj mi pripelje tako ljube nam goste“.

„Kakor se spodobi“, začne Jurjovec govoriti: „Prideva k Vam jaz in moj sin Gregor“, hoče sina predstaviti, sin pa se je še bolj za očetov hrbet skrtil, „da ga v to visokospoštovano hišo vpeljem, a prvokrat se spodobi, da mu jaz kot

društvo „Matica slovaška“ ter društveno premoženje zaplenila. Pravična vlada to!

Zloglasni pretepec poslanec Wolf imel je zaradi neke razžalitve predminolo nedeljo dvoboj z nemškim poslancem Krepekom. Wolf jo je sicer pošteno skupil, pa vendar ne še toliko, kakor je zaslužil. Težko je ranjen na obrazu, in mora sedaj ležati.

Čehi na Slovenskem. V nedeljo je prišlo 100 čeških visokošolcev in kakih 40 drugih oseb pod vodstvom gosp. profesorja Hraskega na Slovensko. Obiskali so najprej Bled, potem Ljubljano, Postojno in Celje. Povsod so bili najprisrčneje pozdravljeni; v Celju pa so nemci hoteli Čehom zabraniti vhod v mesto, in ker v to oblasti niso dovolile, postala je prava revolucija, nastal je pretep, ter je mnogo ranjenih. Vsi slovenski listi obsojajo tako početje. Nemški list „Reichswehr“, kateri gotovo ni Slovencem naklonjen, pravi mej drugim tako-le: Ko bi se na tak način postopalo proti podanikom kake tuje države, gotovo bi bilo takoj na mestu diplomatično posredovanje, in ko bi ne bilo zadostnega zadoščenja, prišlo bi kaj lahko do vojske. V domači deželi, pod žezlom modrega, vse narode jednako ljubečega vladarja pa postopajo pripadniki dveh narodnostij mej seboj tako, kot bi se nahajali pred sovražnikom, kot bi bili v sovražni deželi. Pripadnik jedne narodnosti ne sme stopiti v ozemlje druge narodnosti. Prav škoda za lepo mestice v tako nestrpnih rokah.

Kaj je novega po širokem svetu?

Poroka črnogorskega prestolonaslednika Danilo s princezino Juto, sedaj Milico, se je

oče v vsem spoštovanju pot tu sem pokažem. Je tudi olikan in izobražen; in ker se je odločil, da stopi v sveti zakon, obrnil je svoje oči na najodličnejšo hčer, kolikor jih je pod zvonom te obširne fare. Naša sveta in resna volja je, da poprašamo v vsi časti po gospodični“.

„Prav hvaležni smo Vam, da nameravate našo hišo tako počastiti“, je odgovorila grajska gospa, ter vstala in tako skrila poredno rogajoče se hčere; „vsaka sme biti vesela, ki bo kedaj na bogati pristavi gospodinjila, na strani tako pridnega moža, kakor je vaš sin, toda sprevideti morate, da naše hčere niso za kmetijstvo pripravne; pri nas se marsikaj priučijo in navadijo, kar jim v mestih hasne; vaš sin pa bo lahko našel nevesto, ki bo po rodu in vzgoji bolj zanj pripravna.“

Jurjovcu se je zdelo, kakor bi se zemlja pod njim majala; kaj tacega ni pričakoval. Čutil se je razžaljenega, ni pa vedel, kako naj se za to sramoto maščuje; a naenkrat stopi njegov Grogga k njemu ter reče: „Milostljiva gospa nas niso raz-

vršila dne 1. avgusta. Gostov je dospelo na Cetinje okoli 10.000, med temi tudi iz Avstro-Ogerske, zlasti Srbi iz Dalmacije in Hrvaškega. Prišli so dalje: Vélíki knez Konstantin Konstantinovič iz Rusije, princ Viktor Emanvel Neapoljski, princ Nikolaj Grški, mati neveste, dedna vélika vojvodinja Meklenburga in Strelica in njen sin, in princ Karagjorgjevič. Posebne odposlance so odposlali: sultan, bolgarski knez in rumunski kralj.

Mirovna posvetovanja v Haagu so imela še manj uspeha, kakor se je v začetku mislilo. Sklenjenih določeb namreč niso podpisale vse države, ampak le nekatere. S tem, da stavljene določbe niso podpisale vse države, je vse skupaj neveljavno. Nobena država ne bo držala določb, katerih njena nasprotnica ne drži. Mirovna posvetovanja v Haagu tedaj svojega smotra niso dosegla.

Rim 10. avgusta. Govori se, da je sv. oče vsled hude vročine obolel. Dr. Lapponi je bil brzojavno poklican v Rim.

Belgrad 10. avgusta. Razprava proti napadovalcu in zarotnikom se je preložila za dvajset dni. Kralj in Milan se podasta v Niš, kjer se začne izredno zasedanje narodne skupščine.

Filipinski vstaši so imeli veliko srečo v boju z Amerikanci. Ti so si pridobitev filipinskih otokov in ukrotenje domačega, po neodvisnosti hrepenečega prebivalstva pač vse drugače predstavljali. V istini so bili Amerikanci doslej v vseh bojih proti Filipincem grdo pobiti. Zjedinjene države so v toliko večji stiski, ker niso v stanu spraviti v kratkem času toliko veliko armado na noge, kakor bi bila potrebna za zmago. Lahko se še

umeli; pravili so nekaj o svojih hčerah, najbrže o onih-le. A to ni nič za nas. Jurjovec mora gledati, da dobi pridno, ne pa morebiti imenitno in bogato gospodinjo, ki pa v kmetijstvu tako malo kakor nič ne razume. In zato mislim jaz vašo pridno kuhinjsko deklo Katrico“.

Stari bi bil najraje od veselja svojega prebrisanega sina objel. Sedaj mu ni bilo več na denarju ležeče, ampak le, kako bi sramoto odvrnil. In Grogga je zadel pravo; zadovoljno je prikimal sinovi snubitvi. Ono ošabno kihanje za gospejnim hrbtom je utihnilo in tudi ona je bila popolnoma poparjena, samo rekla je še, da se pri tako imenitnih stvareh mora bolj jasno izraziti, da pa ona nima nič zoper to, če le Katrica v to privoli. Čez njo se ne more pritožiti, zaprek ji pa tudi noče delati.

Tako sta odšla. Katrica je privolila, in danes sta oba Jurjovca na njo ponosna. Postala je prava kmetica in njej nebi nobena onih grajskih hčerá ne mogla biti enaka.

zgodbi, da vstaši Amerikance še popolno preženo iz filipinskih otokov.

Piše se nam:

Iz Črnomlja. — V nedeljo dne 6. t. m. smo obhajali tu v metropoli belokranjski crkveno slavnost, kakoršne že ni bilo celih 24 let. Častiti gospod Leopold Kolbezen, doma iz Loke pri Črnomlju je namreč ta dan opravil v domači farni cerkvi slovesno prvo sv. mašo. — Bil je res dan, kterega je naredil Gospod, (kakor je napis pred župnim dvorcem označeval), ne le za domačo faro temveč tudi za sosedne župnije. Od vseh strani, iz Vinice, Semiča, Dragatuša, Adlešič itd. je prihitelo ogromno ljudstva, da se vdeleži praznika, ki je tostran Gorjancev nekaj izvanrednega in redkega.

V veličastnem sprevedu z mestno godbo na čelu so povabljeni svatje in duhovni sobratje spremili ob $\frac{3}{4}$ na 10. uro g. novomašnika čez glavni trg v okinčano cerkev, kjer je zadonela iz možkih grl gospodu slavljencu v pozdrav prelepa pesem: „Novomašnik bod' pozdravljen“.

Prečastiti gosp. župnik Frančišek Schweiger, črnomaljski rojak in poslanec belokranjski je nato v kratkem pa jedrnatem govoru razložil pomen mašniških znamenj: keliha, knjige in štrole in popisal lepoto pa tudi težavo duhovskega stanu.

Slovesno sv. mašo, ki je sledila na to, je posebno povzdigovalo prekrasno petje na koro in umetno spremljanje z instrumenti, za kar gre vsa čast organistu, učitelju g. Rudolfu Schiller-ju in g. sodnemu pristavu I. Toporiš-u, ktera dva gospoda sta z veliko vnemo in požrtvovalnostjo urila pevce in godce ter tako pokazala, kaj se da napraviti s združenimi močmi.

Po končani cerkveni slovesnosti so se zbrali povabljeni svatje med njimi blag. gosp. okrajni glavar Orešek, g. dekan Semiški Anton Aleš, g. okrajni šol. nadzornik Jeršino vic, g. mestni župan Puhek itd. v okrašenih prostorih Fran Josipove šole k banketu. Tu so se čule pomenljive napitnice, vmes pa so donele umetne in narodne popevke. Peval ni le dobro izvežbani možki zbor pod vodstvom g. Schiller-ja — tudi priprosti narod belokranjski je pokazal, da ume, kaj je umetno ubrana pesem. Tudi godba na lok pod vodstvom kapelnika mestne godbe g. Padera je z neumornim sviranjem razveseljevala zbrane goste, kateri so vkljub velike vročine bili do poznega večera prav dobre volje in se razšli z veselo zavestjo: da so poleg g. novomašnika preživeli dan: ki ga je naredil Gospod. Bog daj, da bi prav kmalu zopet doživeli tak slovesen dan nove maše. Upanje imamo: ker nadebudnih in pridnih dijakov nam ne pomanjkuje, čeprav je Belokrajina sedaj revna in od vremenskih nezgod morda najhuje prizadeta stran kranjske dežele.

Domače vesti.

(Duhovne premembe.) Podeljene so župnije: Dolenja Vas pri Ribnici preč. gosp. Fr. Saleharju, župniku na Dolih. — Leskovec pri Krškem preč. gosp. Frančišku Schweigerju, župniku na Radovici. — Loški Potok preč. gosp. Ivanu Rihtaršiču, kapelanu na Vrhniku. — Trebelno preč. gosp. Ivanu Hladniku, župnemu vikariju v Črnem Vrh nad Idrijo. — Premeščeni so: čč. gg. Peter Mohar iz Mošenj v

Rovte. — Anton Čadež od Sv. Trojice pri Mokronogu v Skofjo Loko. — Novomašniki: čč. gg. Anton Ratajec kot II. kapelan v St. Jernej. — Josip Nagode na Boštanj. — Josip Perz v Podzemelj. — Ivan Traven kot II. kapelan na Ig. — Ivan Kramar k Sveti Trojici. Avgust Schauer iz Koprivnika v Stari Log. — Josip Gliebe iz Kočevja v Koprivnik. — Jos. Demschar v Kočevje. — Ivan Mihelčič iz Zatičine v Slavino. — Ivan Medved iz Dobrnič v St. Lorenc. — Alojzij Jerič, v Dobrnič. — Jurij Karlin iz Črnomlja na Vrhniko. — Ivan Florjančič v Črnomelj. — Josip Šolar, kapelan v Boštajnu kot kapelan v St. Jernej. — Frančišek Sturm iz Podzemlja v Kočevsko Reko. — Anton Medved gre za kuratnega beneficijata v Vača.

(Ces. svetnik in lekarnar gosp. Karol Šavnik) opravlja službo mestnega župana v mestu Kranju kaj vzorno že 25 let. V ta namen mu je napravilo hvaležno meščanstvo slavnostni banket itd.

(Narodna čitalnica v Ribnici) priredi dne 13. avgusta v salonu gostilne gospoda Antona Arko-ta veselico s posebno zanimivim vsprejemom. Čisti dohodki se uporabijo v gmetno uporabo čitalnici. Začetek ob $\frac{1}{2}$ 8. uri zvečer.

(Nesreča.) Josip Muren iz Viher pri Krškem našel je na strelišču v Krškem med Zadovinkom in med Vihrami dva nesprožena šrapnela; mesto da bi bil najdeno stvar oddal vojakom, jo je skrnil v grm in tri dni kasneje z dvema prijateljskima poskusil najdena šrapnela odpreti, da bi iz njiju smodnik dobil, a krogla se je razletela in ga nad očesi tako ranila, da je v nekaj urah umrl.

(Mestna in meščanske garde godba v Novem mestu) je imela od 10. julija do 10. avg. t. l. sledeče dohodke: Ostanek meseca junija 9 gl. 25 kr., godbeni zaslužek 29 gl. 98 kr., prispevek mestne občine 25 gl., članarina 58 gl. 62 kr., razni dohodki znašajo 5 gl. 30 kr., skupaj 128 gl. 15 kr. in sledeče izdatke: Za skušnje 40 gl. 60 kr., za godbo na trgu 23 gl. 30 kr., plača kapelniku 45 gl., za koncert v Toplicah 14 gl. 50 kr., za razno 9 gl. 23 kr., za tiskovine 1 gl. 50 kr., skupaj 134 gl. 13 kr., toraj primanjkljaj 5 gl. 98 kr. Ker je iz teh računov razvidno, da ima godba le premalo dohodkov, prosimo vljudno vse prijatelje godbe, da nam ostanejo zvesti in pridobijo še novih članov.

(Za III. zasedanje porotnih obravnav) katere se bodo začele 28. avgusta pri tukajšnjem okrožnem sodišču, izžrebani so glavnim porotnikom naslednji gospodje: Flis Jožef, posestnik iz Smarec; Gešcl M., pos. iz Dobljč; Stajer J., pos. iz Desinca; Rade M., pos. iz Predgrada; Zaverl A., posestnik iz Svibnega; Žlajpah Fr., usnjar iz Žuženberka; Lovšin I., pos. iz Ribnice; Gliha J., pos. iz Vel. Loke; Zupančič J., pos. iz Selišč; Slamšek J., pos. iz Smarča; Majcen Alojzij, pos. iz Hinj; Panjan J., pos. iz Vojne vasi; Žvab J., pos. iz Dolenje vasi; Schmalc J., posestnik iz Mirne; Samide M., gostilničar iz Moš; Pibernik Fr., trg. iz Suhorja; Lindič Alojzij, pos. iz Mokronoga; Železnik M., pos. iz Volčejame; Novak Ivan, pos. iz Gradaca; Anžlovar Jos., pos. iz Doline; Varšek Ivan, trg. iz Rake; Kotnik Jos., pos. iz Mirne peči; Kobe J., pos. iz Brezovice; Huč Fr., pos. iz Górn. Ponikev; Pečarič M., pos. iz Drašič; Pavlin Ivan, posestnik iz Skrljevega; Malnerič M., trg. iz Črnomlja; Schober Andrej, pos. iz „Räuther“; Sitar Ivan, pos. iz Toplic; Gerbec Jos., pos. iz Toplic; Papež Jos., pos. iz Boštanja; Kodrič Jos., pos. in gostilničar iz Krške vasi;

Bajuk Ivan, pos. iz Metlike; Prijatelj Ivan, pos. iz Dvora; Krmesec Fr., kovač iz Metlike; Frančič M., klobučar iz Novega mesta. — Nadomestnim porotnikom izžrebani so sledeči gospodje: Perko Fr., pos. iz Novega mesta; Košir A., pos. iz Dol. Straže; Dular Jos., posestnik iz Jurkavasi; Durini Viktor, trgovec iz Novega mesta; Rozman Karol, pos. iz Novega mesta; Mirtič Ivan, pos. iz Novega mesta; Može Fr., pos. iz Srebrnič; Vintar Fr., pos. iz Hrušovca; Ogrin A., trg. iz Novega mesta.

(Številjenje hiš v novomeškem okrajnem glavarstvu). Izid številenja hiš v posameznih občinah političnega okraja Novo mesto je nastopni: Občina Novo mesto imela je leta 1890 242 hiš, sedaj jih ima 260; Bela cerkev prej 239, sedaj 252 hiš; Čermošnjice prej 382, sedaj 417; Mirnapeč prej 690, sedaj 693; Poljane prej 156, sedaj 126; Prečna prej 490, sedaj 507; Sv. Peter prej 490, sedaj 514; Smihel-Stopiče prej 1496, sedaj 1619; Toplice prej 523, sedaj 538; Brusnice in Orehovica prej 565, sedaj Brusnice 254, Orehovica 406, skupaj toraj 660 hiš (ti dve občini sta bili v letu 1890 v jednej občini združeni); Žužemperk prej 952, sedaj 933; Ambrus prej 322, sedaj 341; Ajdovica prej 143, sedaj 146; Dvor prej 279, sedaj 277; Smuka prej 183, sedaj 183, Zagradec prej 185, sedaj 185; Trebnje prej 569, sedaj 544; Doberniče prej 555, sedaj 537; Vel. Loka prej 447, sedaj 475; Mirna prej 432, sedaj 499 hiš. Skupaj v 1890 letu 9313 in sedaj 9706 hiš. — V celem okraju je tedaj od leta 1890 sem 393 hiš več, katero število jasno kaže, da ljudstvo na Dolenjskem dobro napreduje. Kar se pa tiče Poljanske občine, v kateri je sedaj 30 hiš menj naštetih, je vzrok temu, da so v letu 1890 vas Srebotnik (Guttenberg) dvakrat šteli in sicer v Čermošnjicah in Poljanah, dasiravno spada ta kraj k občini Čermošnjice. Razvun tega pa je tudi vas Frata, katera je v l. 1890 še bila, v slednih letih popolnoma zginila, ker je bil les v tem kraju, v kolikor dovoljuje zakon, povsem vže izsekán ter so se dotični delavci preselili v druge kraje.

(Nov glasbeni list) „Glasbena Zora“ je pričel izdajati starosta slovenskih glasbenikov, gospod prof. Fr. Grbič. Kakor kaže 1. št., je gosp. vrednik zadel pravo pot, ker vse skladbe prvega zvezka so muzikalne in praktične vrednosti, in bodo našim zborom jako dobro došle. List bode prinašal moške in mešane zборе, skladbe za glasovir, dvospelve in solospelve s spremljanjem. Kako živo Slovenci potrebujemo enakega lista, vé vsak glasbenik, zato pa prosimo vse prijatelje lepe umetnosti, da bi list podpirali, da bi zamogel prinašati tudi berilo, osobito ocene iz strokovnjaških peres, da bi glasbeniki ne bili nadlegovani od vsiljivih kritikov-diletantov, kjer bi se zbirali pravi muziki v resnem delu na glasbenem polju v prospeh narodu, v narodnem duhu, ter na tem potu, kot ga je nastopil gosp. profesor Grbič kot skušen glasbenik, poznavši naše razmere in potrebe, izobraževali širše kroge in s tem postavili neomahljivi steber novi glasbeni dóbi. Zato pa ponavljamo vsa pevska društva, čitalnice in ljubitelje glasbe, da se obilno naročé na prepotrebni list in s tem opomorejo, da „Glasbena Zora“ ne ostane le zora, ampak da prešinja kot solnce glasbo slovensko.

H.

Razne vesti.

* (Ekspresni vlak) na progi Pariz-Nantes zadel je ob drugi, pred njim vozeči se vlak. 17 oseb je bilo ubitih, 72 pa ranjenih.

* (Najnovejša prisroda) je neki kolesar (biciklist) v Ameriki. Na vrhu najvišjega dimnika v Washingtonu, ki je 195 čevljev visok, in ker ni v rabi, z deskami pokrit, tam gori se vozi s kolesom pred vedno mnogobrojnimi številom gledalcev po robu dimnika. Tam gori ima tudi malo lopo, da spi notri. Vozi celi teden.

Poslano.

Iz Trebič. Ker smo že zopet v „Brivcu“ brali nespodoben spis, menimo, da mora mogoče ta pisatelj biti kak občinski ptič, ki naše zrno zoblje. Ali mi, nižje podpisani posestniki mu damo za sedaj in za vselej toplo zahvalo. Fej! fej! ga bodi!

Jerol, Kozjek, Javoršek, Narat, Štusej, U.

Darovi za novomeško dijaško kuhinjo.

Fr. Lechner, trgovec 10 gl., g. dek. J. Nagode 40 gl., g. Iv. Kramar, novomašnik 10 gl.

Loterijske številke.

Gradec	5. avgusta	14	45	9	63	44
Trst	12. „	56	53	49	69	19

ZAHVALA.

V četrtek dne 10. avgusta ob 8 uri zjutraj je po kratki mučni bolezni, v starosti 56 let, umrl naš iskreno ljubljeni soprog, oziroma oče, gospod

FRANC MEVC,

eksekutor.

Za mnoge došle nam dokaze milega sočutja o njegovi smrti se tu najtopleje zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, posebno še preč. duhovščini, gospodom uradnikom, častitim damam ter sploh vsem spremljevalcem k njegovemu zadnjemu počitku.

MOKRONOG, dne 12. avgusta 1899.

Alojzija Mevc,

soproga.

Antonija, Alojs, Albert in Alfons Mevc,

otroci.

(132)

(230)

Več ključev skupaj zgubljenih

bilo je pretečeno nedeljo. Kdor je iste našel ter jih odda pri uredništvu „Dol. Nov.“ dobi 5. gl. nagrade.

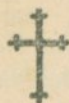
Dve leseni grozdni stiskalnici

ste ceno za oddati v grajščini Bršlin pri Novem mestu. Kupci si iste lahko vsaki čas ogledajo. (223-1)

Učenec dobrih starišev sprejme se takoj v trgovino z mešanim blagom. Natančneje pogoje pové Fr. Skušek, trgovec v Metliki. (222-1)

Dvoje posestev v Bršljinu št. 11 in 13 je iz proste roke na prodaj. Pri istih je vse potrebno gospodarsko poslopje in njive. — Več pove lastnik Franc Jelenc pri kolo-dvoru, p. Novo mesto. (231-1)

V obupni žalosti javljam v svojem in v imenu svojega mladoletnega sinčka vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je Vsemogočni poklical k Sebi iskreno ljubljeno, preblago, nepozabno soprogo, oziroma mater, gospo

Marijo Laurič roj. Krašovic

danes v nedeljo zvečer po dolgotrajni, mučni bolezni, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, v 25. letu njene starosti.

Pogreb nenamisljive rajnce bode v torek dné 8. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne v Šent Vidu pri Zatičini.

Sv. maše zaдушnice brale se bodo v raznih cerkvah.

Preblago pokojnico priporočava v pobožno molitev in prijazen spomin.

Št. Vid na Dolenjskem, 6. avgusta 1899.

Josip Laurič,
soprog.

Josip Laurič,
sin.

Izjava.

Vse, kar sem v gostilni g. Jakaz-a o gosp. Anton Kosu govoril, je neresnično in neosnovano. Prekličem tedaj vse svoje takratne trditve in obžalujem, da sem gosp. Kosu, ki ga kot poštenjaka poznam, lahkomišelnost čast krtil.

V Novem mestu, dne 10. avg. 1899.

(224)

Franc Kenda.

St. 14389 ad

Razglas!

Ker se s tukajšnjim odlokom z dne 24. julija 1899. l., št. 14389 ad, na 6. t. m. razpisani občni zbor okrajne bolnišne blagajne v Novem mestu radi tega ni mogel izvršiti, ker po pravilih predpisanega števila udeležencev ni bilo, razpisuje se s tem

nov shod

na nedeljo dne 27. avgusta 1899. l. ob 10. uri dopoldne v pisarno okrajne bolnišne blagajne Rudolfovo h. št. 86,

s pristavkom, da bode ta shod po pravilih sklepčen, ne glede na število navzočih sodelavnikov.

Povablja se k shodu vse samostalne blagajniške ude, kakor tudi vse delodajalce, kateri imajo zavarovanju podvržene delavce v službi.

Predmet shodu bode pretresovanje in sklep o preuredbi pravil, v ta namen, kako se bode v prihodnost sestavilo občni zbor.

C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo,

dne 11. avgusta 1899.

(227)

Mlin naprodaj. Na lepo ležečem kraju, v Impolskim Grabnu, obč. Studenec, je radi družinskih razmer pod vgodnimi pogoji ter po nizki ceni mlin naprodaj. Natančni pogoji se izvedo pri lastnici Mariji Bizjak ravno tam.

Št. 8566.

Razpis!

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu, z dvoletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom, je izpraznjenih

pet deželnih ustanov

za prihodnje šolsko leto 1899/1900, katero se prične 4. novembra 1899.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstelega zdravja in so z dobrim vspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečeli.

Učenci z ustanovino dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v šoli, obleko pa si morajo sami preskrbovati.

V šolo se sprejemajo tudi:

1. Plačujoči učenci, kateri plačujejo po 30 kr. na dan za hrano in stanovanje in pa 20 glđ. šolnine na leto, in

2. eksternisti, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane s kolekom 50 kr., se imajo

do 16. septembra 1899

izročiti vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Prošnjam je priložiti rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali srednje šole, zdravniško potrjilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župniško spričevalo o lepem vedenju.

Vsak učenec mora se podvreči vsprejemnemu izpitu, ki se razteza na slovenski jezik in priprosto računstvo, in od vspeha tega izpita je odvisno, ali se dotičnik v šolo sploh sprejme.

Prošnjam za sprejem proti plačilu je priložiti reverz ali obvezno pismo starišev, oziroma varuba zaradi vzdrževanja učenca.

Pristavlja se, da imajo učenci, ki dovrše to šolo, le dve leti vojaške prezentne službe.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 11. avgusta 1899. (225—1)

Gostilna v najem.

Gostilna in branjarija pri parni žagi na Radchi daje se na novo v najem, počenši s 1. oktobrom. — Več se izve pri grajskem oskrbnistvu na Ruperčvrhu pri Novem mestu. (212—2)

Učenca iz dobre hiše in poštenih starišev sprejme v pouk v trgovino z mešanim blagom Jos. Vokač na Dvoru pri Žužemberku.

Hiša na prodaj

z vsem gospodarskim poslopjem in gruntom v Kandiji pri Novem mestu. V hiši se nahaja stara znana gostilna poprej rečeno pri „Štrumbeljnu“. — Več pove

J. Konda v Kandiji št. 43., p. Rudolfovo.

(196—3)

„Anti-Peronospera“

iz zaloge (158-6)

Numa Dupuy & Co., Dunaj
Wien 6/1, Windmühlgasse 33.

Se lahko raztopi, pripravno je za pošiljatev in prenašanje, upliva ravno tako, kakor galica z apnom, pa je mnogo cenejša in brizgalnice ne zamaši. 1 zavojev zadošča za hektoliter mrzle vode ter velja 30 kr. Prospekti pošiljajo se zastoj in poštne prosto.

Samoprodaja za Novo mesto in okolico
pri A. Pauser-ju mlajšemu.

V A B I L O

k

II. rednemu občnemu zboru

hranilnice in posojilnice za Kandijo in okolico,
reg. zadrugo z neomejeno zavezo,
kateri se bode vršil

v ponedeljek dne 21. avgusta 1899 popoldne točno ob
2. uri v občinski pisarni v Kandiji.

Dnevni red:

1. Letno poročilo.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Predlog o razdelitvi čistega dobička.
4. Preošnova pravil.
5. Namestna volitev funkcionarjev.

Za slučaj, da ne bi bil občni zbor o navedeni
uri sklepčen, bode se občni zbor isti dan in z istim
dnevnim redom ob 1/2 4. uri popoldne, ne oziraje se na
število došlih združnikov, vršil.

Kandija, dne 1. avgusta 1899. (211-2)

Hiša naprodaj. V Raškem Vrhu pri
občine Bučka, je prostorna hiša z vrtom in njivo, prav
pripravna za kakega rokodelca ali pokojnika iz proste
roke, po nizki ceni ter tudi na počak na prodaj. —
Natančni pogoji se izvedo pri lastnici Mariji Marušič,
Brezovo, obč. Studenec. (208-3)

P. n.

Prečastiti duhovščini, gospodom uradni-
kom in slav. občinstvu naznanjam ter se pri-
poročam, da imam

veliko zalogo v suknenem blagu.

Tudi nepremočljive lodne iz kamelnih dlak
za haveloke ponudim po najnižji ceni. Ravno tako
izvršujem obleke po najnovejšem kroju in nizki
ceni, po dogovoru tudi na obroke. Ustreči
hočem vsaki želji cenjenih gg. naročnikov. Za
okusno delo jamčim.

Z odličnim spoštovanjem

(122-24)

Jakob Mikolič.

Zahvala in priporočilo.

Za tekom 25 let mi izkazano zaupanje
od strani sl. p. n. občinstva ljubljanskega
izrekam tem potom slavnoistemu svojo naj-
srčnejšo zahvalo in prosim, da se to za-
upanje nakloni tudi mojemu nasledniku
gospodu Fricu Novaku.

Z vsem spoštovanjem

Ivan Eder.

Pridružuje se gorenjemu, mi je posebna čast,
sl. p. n. občinstvu vlužno naznanjati, da prevzajem
s 1. avgustom t. l.

kavarno in restavracijo „Švicarijo“

in prosim, da se cenjeno zaupanje, katero je užival
moj prednik, nakloni tudi meni.

Oprt na moje večletno poslovanje kot nadna-
takar in poslovodja pridobil sem si toliko vednosti,
da bodem lahko zadostil vsem zahtevam. Za dobro
kuhinja, izvrstno pijačo in točno postrežbo bodem
kar najbolje skrbel.

Za mnogobrojen obisk se priporoča
z vsem spoštovanjem

Fric Novak,

restavrator.

(229-1)

Bukvovezna dela

napravi

lepo in točno po primerno nizki ceni
Krajčeva bukvoznica v Novem mestu.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, si meni!

Ze ista sem izpričano izvrstna primca k dobavi kave.
Pri živčnih, arčnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju
krvi etc. zdravniško priporočena. — Najprijetnejša
kavina pijača v stolisobnem rodovinah.

VABILO

k

občnem zboru

zadruga svobodnih rokodelskih
in dopuščenih obrtov za sodni okraj
NOVO MESTO,
(razum trgovcev in gostilničarjev),
kteri boče

v nedeljo 20. avgusta
ob 1/2 10. uri zjutraj v dvorani kat.
družbe rokodelskih pomočnikov
v Novem mestu.

Na dnevnem redu je:

1. Nagovor načelnika osnovalnega odbora.
2. Volitev načelnika in odbora.
3. Razni nasveti.
4. Upisovanje obrtnikov v zadrugo.

(218)

Začasni odbor.

Nov sejmski voz

próda

(198—3)

gosp. Jos. Medved v Novem mestu.

Stanovanje za dva dijaka iz boljših hiš
je dobiti v Kandiji. Več pove
opravništvo „Dol. Novic“.

(220—1)

Za kako privatno pisarno ali pa trgovski komptoir

išče službo slovenskega in nemškega jezika v govoru
in pisavi yešča oseba. — Več pove opravništvo „Dol.
Novic“.

Lepo posestvo, ob cesti ležeče, obsto-
ječe iz hiše in potreb-
nega poslopja, vrtov, njiv itd. se skupaj ali na drobno
proda. — Več o tem se izvé pri Seljaku na Bučki.

(191—4)

*Otvoritev novo založene
prodajalnice s špecerijskim
blagom naznanja najudaneje*

Jos. Medved

prej Küssel & Končan.

Janez Jax-a

najstarejša
in največja
tovarniška zaloga

šivalnih strojev

v Ljubljani, Dunajska cesta št 13.

Zastopnik za Dolenjsko
Friderik Skušek,
trgovec v Metliki. (210—2)

Lepo ležeče posestvo

je na prodaj v Rakovniku št 7, prav blizo graščine
Rakovnik, in četrť ure oddaljeno od župne cerkve v
Št. Ruprtu. Posestvo obseza hišno in gospodarsko
poslopje, zidano, in v prav dobrem stanu; njiv za
80 mernikov posestve, lepe travnike in hoste. Hiša
leži tik deželne ceste, ktera pelje iz Trebnjega v
Mokronog, Št. Janž, Tržišče in Sevnico, in je vsled
tega pripravna za krčmo in prodajalnico. Posestvo se
proda skupno z vso gospodarsko potrebščino, letošnjimi
pridelki in ostalimi premičninami. Kdor želi to po-
sestvo kupiti, naj se oglasi pri c. kr. notarju v Mokro-
nogu do 20. avgusta t. l., kjer se izvedó tudi drugi
pogoji. (221)

Cerkvene orglje na prodaj.

Imajo osem spremenov, lep, močen glas, in so lepo
izdelane, ter za manjšo farno cerkev ali pa za podruž-
nice pripravne. Za 150 glđ. postavijo se na kor brez
vseh daljnih stroškov. Več o tem pove iz prijaznosti
gosp. učitelj Leopold Zupin v Brusnicah. (213—2)

Hiša v Kandiji št. 34

pri mostu, je iz proste roke takoj na prodaj. — Več
se zvé ravno tam. (203—3)

V grajščini Bajnof

(217—1)

je na prodaj

večja množina vina
domačega pridelka.

☞ Telefon v Novo mesto. ☜